

وزارت کشور



سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور

شیوه نامه اجرایی

پوشش شهروندی و روستایی پویا

طرح ارتقاء خدمات اوقات فراغت تابستان ۱۳۹۸ شهرداری ها و دهیاری های کشور

تیرماه ۱۳۹۸

مقدمه:

شهرداریها و دهیاریها تنها نهاد عمومی هستند که بصورت گسترده و عمیقی با شهروندان در ارتباط هستند و در زمینه های متنوع و گوناگون خدماتی، عمرانی، فرهنگی و اجتماعی نیازمندی های گسترده شهر و شهروندان را تأمین می نمایند.

یکی از مهمترین عرصه های خدمات رسانی شهرداریها و دهیاریها، غنی سازی اوقات فراغت اقشار مختلف شهروندان بویژه کودکان و جوانان (دانش آموزان و دانشجویان) در فصل تعطیلات تابستانی می باشد.

شهرداریها و دهیاریها با توجه به تنوع فضاهای فرهنگی و ورزشی که در اختیار دارند و ارتباطات گسترده و مناسبی که با سایر نهادهای فرهنگی محلی (مساجد، مدارس، سازمانهای مردم نهاد، هیئات مذهبی و...) دارند، آمادگی دارند اقدامات ارزنده و قابل توجهی در زمینه غنی سازی اوقات فراغت شهروندان انجام دهند.

حسب مراتب فوق ضروری است با بسیج همه منابع و امکانات موجود، ضمن رصد و پایش فعالیتهای فرهنگی و اجتماعی و تعامل مؤثر با سایر دستگاههای مرتبط، با رویکرد بهره گیری از مشارکت فعال و گسترده تمامی شهروندان به تحقق اهداف عالی نظام مدیریت شهری کشور در راستای تحقق گام دوم انقلاب اسلامی اهتمام ورزند.

در همین راستا طرح "پوشش شهر و روستای پویا" در راستای ارتقاء خدمات اوقات فراغت تابستان ۱۳۹۸ شهرداریها و دهیاریها با شعار "شهر و روستای پویا - شهروند فعال و بانشاط" برای اجرا در شهرداریها و دهیاریهای کشور ابلاغ می گردد.

## الف- محورهای کلیدی برنامه ها:

۱. استفاده از ظرفیت تشکلهای مردمی برای ارتقاء و بهبود کیفیت محیط زیست شهری و روستایی.
۲. استفاده از ظرفیت گروههای ترویجی و تبلیغی (روحانیون، مددکاران اجتماعی و...) در اجرای برنامههای مختلف در سطح شهر و روستا بویژه فضاهای فرهنگی و تفریحی.
۳. نظرسنجی و بررسی بازخورد فعالیتهای انجام شده طرح اوقات فراغت تابستان و ارائه نتایج مربوطه.
۴. توجه به تاثیر مستقیم کیفیت گذران اوقات فراغت در شکل گیری شخصیت کودکان، نوجوانان و جوانان.
۵. بسترسازی برای توسعه فعالیتهای جهادی عمرانی، خدماتی و محرومیت زدایی در ابعاد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی توسط شهروندان بویژه جوانان و نوجوانان.
۶. آشنایی کودکان و نوجوانان با صنایع، مشاغل و حرفه های مختلف.
۷. اجرای برنامه ها و فعالیتهای مستمر، پویا و پیوسته.
۸. پاسخ گویی به نیازها و انتظارات اقشار مختلف شهروندان (سالمندان، جوانان، نوجوانان، کودکان و...).
۹. بهره گیری از مشارکت سازمانهای مردم نهاد و اقشار مختلف شهروندان بویژه دانش آموزان و دانشجویان در فعالیتهای عام المنفعه و خیریه، آموزش شهروندی، اجرای برنامه های تفریحی و ورزشی.
۱۰. ترویج فرهنگ و سبک زندگی ایرانی اسلامی بویژه در موضوعات سفر و آداب آن، فایده محور بودن تفریحات، رعایت ساده زیستی و قناعت در گذران اوقات فراغت.
۱۱. تقویت گرایش جوانان، نوجوانان، کودکان به مشارکت جمعی و کار گروهی.

۱۲. توسعه برنامه‌ها و فعالیتهای خانواده محور در برنامه‌ریزی اوقات فراغت شهروندان.
۱۳. توجه به افزایش توانمندی فردی، خلاقیت و نوآوری و شکوفایی استعدادهای شهروندان و جذب، ساماندهی و استفاده از ظرفیتهای و استعدادهای اقشار مختلف شهروندان در زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی، ورزشی و ...
۱۴. توسعه آموزشهای شهروندی و مهارتهای زندگی برای ارتقاء سطح دانش و بینش شهروندان در زمینه‌های اعتقادی و مذهبی، سلامت و بهداشت عمومی، امنیت و سلامت اجتماعی (کاهش جرم و جنایت)، سواد رسانه‌ای و مهارتهای استفاده از فضای مجازی.
۱۵. توسعه فعالیتهای و مسابقات ورزشی محله محور و ارتقاء نشاط و فعالیت بدنی شهروندان.
۱۶. تعامل و همگرایی با سایر نهادهای ذی‌ربط در امر برنامه‌ریزی و ساماندهی اوقات فراغت.
۱۷. توجه به کاهش آسیب‌ها و ناهنجاری‌های اجتماعی و فرهنگی.
۱۸. ایجاد فضای تعامل، تبادل نظر و همفکری بین شهروندان با یکدیگر و شهروندان با مدیران شهر و روستا.
۱۹. آشنایی شهروندان با هویت فرهنگی، تاریخی و بومی و محلی شهرها و روستاها.

## ب- اقدامات و فعالیت ها:

اقدامات و فعالیت‌های زیر برای برنامه ریزی و اجرا توسط شهرداری‌ها و دهیاری‌ها با هماهنگی و همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط پیشنهاد می‌شود:

۱. ارائه خدمات مشاوره به شهروندان در مساجد، فرهنگسراها، بوستان‌ها و سایر فضاهای عمومی مناسب شهرها و روستاها در موضوعات: تحصیلی، خانوادگی، اقتصادی و غیره.
۲. برگزاری تورهای گردشگری شهری به منظور آشنایی شهروندان با فضاهای تاریخی و فرهنگی.
۳. برگزاری رویدادها و مراسم سنتی و جشنواره‌های بومی و محلی.
۴. برگزاری مسابقات در رشته‌های مختلف ورزشی همگانی.
۵. برگزاری مسابقات و رویدادهای هنری، حمایت از آثار برتر و بهره‌گیری از آثار تولیدی در فضا سازی و طراحی سیما و منظر شهری و روستایی.
۶. اجرای رویدادها و مسابقات قرآنی و معارف اسلامی با بهره‌گیری از منابع و اساتید معتبر.
۷. برگزاری نمایشگاه‌ها و بازارچه‌های موقت با محوریت ارائه محصولات خانگی و صنایع دستی.
۸. اجرای تورهای طبیعت گردی، ترویج فرهنگ همزیستی با طبیعت در شهرها و روستاها و پاکسازی کوه‌ها، سواحل و سایر فضاهای سبز شهری و روستایی و حاشیه شهرها و روستاها.
۹. همکاری با کانونهای فرهنگی مساجد و مدارس در نمایش فیلمهای سینمایی مناسب گروههای سنی مختلف بصورت عمومی و قابل دسترسی برای عموم شهروندان.
۱۰. اجرای تئاتر و هنرهای نمایشی در مکانهای عمومی قابل دسترسی برای عموم شهروندان.
۱۱. اجرای دوره‌های آموزشی مهارتهای زندگی، پرورش خلاقیت و آموزش شهروندی برای عموم شهروندان.
۱۲. اجرای برنامه‌ها و رویدادهای مرتبط با ترویج فرهنگ کتابخوانی.

۱۳. برگزاری مسابقات و احیاء بازیهای بومی و محلی.
۱۴. برگزاری تورهای گردش علمی برای آشنایی کودکان و نوجوانان با صنایع، مشاغل و حرفه‌های مختلف.
۱۵. برگزاری باشکوه مراسم و جشنهای اعیاد مذهبی در فصل تابستان بخصوص برگزاری باشکوه جشنهای دهه ولایت و امامت و اعیاد سعید قربان و غدیرخیم.
۱۶. ایجاد و فعال نمودن کانونهای محلی مردمی در زمینه‌های مختلف هنری، ادبی، حرفه‌ای و غیره.
۱۷. برگزاری نشستهای صبحانه و عصرانه همنشینی و همفکری مدیران شهری و روستایی و شوراهای اسلامی شهر و روستا با اقشار مختلف شهروندان.
۱۸. برگزاری جشنواره‌های لباس و غذاهای محلی و ایجاد گذرهای غذا و صنایع دستی با رعایت استانداردهای بهداشتی و ایمنی و امنیتی مربوطه.
۱۹. ایجاد گذرهای فرهنگ و هنر و تماشاخانه‌های شهری برای نمایش آثار هنری فاخر.
۲۰. همکاری و تبادل فرهنگی در برگزاری هفته‌های فرهنگی شهرها و استانها.

### ج: ملاحظات کلی:

۱. در اجرای هر یک از اقدامات و فعالیتهای فوق، هماهنگی لازم با دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط صورت گیرد.
۲. ارزیابی اثر بخشی فعالیتهای صورت گرفته و نتایج آن برای بهبود اقدامات آتی مد نظر قرار گیرد.
۳. گزارش اقدامات انجام شده به مرکز مطالعات برنامه‌ریزی شهری و روستایی ارسال شود.
۴. مستندسازی فعالیتهای برای ترویج الگوهای موفق و تأثیرگذار صورت گیرد و طرحهای خلاقانه اجرا شده برای گذران اوقات شهروندان در شهرها و روستاهای کشور با محوریت شهرداریها و دهیاریها به سازمان شهرداریها و دهیاریها ارسال شود.
۵. مرکز مطالعات برنامه‌ریزی شهری و روستایی موظف است نسبت به ترویج و انتشار الگوهای موفق و طرحهای ابتکاری شهرداریها و دهیاریها در قالب نشریات، کتاب یا ویژه‌نامه اقدام نماید.